

handlingsmaade i Forbindelse med den stærkt citatmæssige Fremstilling i saavel den „kritiske“ som i den beskrivende Del har til Følge, at det ikke bliver Løsning af Problemer, Bogen giver. Den kan maaske derimod give Tilskyndelser til at give sig i Kast med selve disse Problemer, og her vil den omfattende Anvendelse af og Henvisning til anden Literatur kunne være en værdifuld Støtte.

V. Milthers.

Ewald Banse: Buch der Länder. Landschaft and Seele der Erde. Das Buch Abendland. (23×15 cm., 424 S. Med 13 Kortskitser i Teksten og et Kortbilag). Verlag Aug. Scherl. Berlin 1929.

Denne Bog burde maaske hellere anmeldes som Skønlitteratur. Banse raader over en betydelig Kunstnererne. Hans Skildringer er kraftfulde og giver med faa Ord Billeder af plastisk Anskuelighed — selv om hans Sprog er for blomstrende for en nøgtern nordisk Smag.

Videnskabelig Uødighed savner Bogen derimod. Ikke alene er den mærkværdig rig paa Fejl. Nogle af disse kan maaske betragtes som Lapsus, der skyldes den sammentrængte og dog rask flydende Stil — f. Eks. naar det S. 91 hedder, at med Undtagelse af Storbritannien, Tyskland, Belgien, Frankrig og Schweiz kan de øvrige europæiske Lande kun udføre Raastoffer, eller naar det S. 93 siges, at Danskerne taler næsten det samme Sprog som det tyske Broderfolk. Andre Fejl synes at bero paa manglende Viden, som naar det S. 82 meddeles, at Svenskere, Nordmænd og Danskere først i 16. Aarh. blev tre Folk. Værre end Detailfejlene er det dog, at selve det Billede, Forfatteren giver os af den europæiske Kultur i dens Afhængighed af Race og Naturforhold, savner dybtgaaende videnskabelig Begrundelse. Veltalenhed og politisk Overbevisning har taget den videnskabelige Drøftelses Plads. Banse slutter sig helt ud til de Raceteoretikere, der lader den nordiske Race være al Kulturudviklings Kilde, uden dog at fremføre nye Argumenter for denne Opfattelse. Men dersom Racen var den ene afgørende Faktor, da maatte man jo vente at finde den højeste Kultur hos de nordiske Folk; og vi staar jo dog, efter Banses Mening, tilbage for Tyskerne, skønt disse unægtelig har mindre i sig af den fortræffelige nordiske Race. Den europæiske Kultur er, efter Banses Billede, at ligne ved et Bjerg, der kulminerer i Mellem-europa og sænker sig baade i Syd og Nord. Han maa derfor søge en anden Rod til Kulturudviklingen foruden Racen; og han finder denne anden Rod i Klimaet. Mellem Alperne og Skaane findes Verdens mest kulturfremmende Klima. Denne særlig fortrinlige Klimatype forsynes med det velklingende Navn „das germanische Klima“. Des-

værre har Banse dog ikke foretaget nogen dybtgaaende Analyse af „det germanske Klima“; han nøjes med nogle kortfattede, almindelige og vage Betragtninger. Mærkelig nok søger han ikke Tilknytning til Huntingtons bekendte Undersøgelser over den klimatiske Energi. Overhovedet skæmmes Banses kunstneriske Fremstilling ikke af en eneste Litteraturhenviisning. *G. Ht.*

C. M. Fernberger von Engenberg: Unfreiwillige Reise um die Welt 1621—28. Nach einer unveröffentlichten Handschrift bearbeitet von Dr. E. von Frisch. (13×19 cm., 159 Sider og mange Tavler med Illustrationer). F. A. Brockhaus, Leipzig 1928.

Fernberger var østerrigsk Adelsmand, som under Trediveaarskrigen var gaaet i spansk Tjeneste og kæmpede i Nederlandene, hvor han blev fanget af Hollænderne. 1621 lykkedes det ham dog at undvige. Han kom ombord paa et Skib, som han haabede kunde bringe ham til Venezia, men det viste sig, at Skibet skulde til Afrika. Han led imidlertid Skibbrud ved Kap Verde og blev 12 Dage senere optaget af en hollandsk Flaade, som skulde plyndre ved Kysterne af det spanske Sydamerika og derefter begive sig til Ostindien. Efter mange Eventyr paa Vejen kom Fernberger til Batavia, hvor han blev frigivet af Fangenskabet og foretog flere Handelsrejser til de indiske Øer, Japan, Kina, Malaka, Siam, Forindien og Persien, indtil han endelig fik Lejlighed til at rejse hjem sønden om Afrika. Fernberger giver en livlig Skildring af sine Oplevelser. Der er maaske Overdrivelser og Udpyntninger, men paa flere Punkter kan man ad anden Vej konstatere Paalideligheden af hans Beretninger. Bogen er livlig og underholdende og giver interessante Oplysninger om Forholdene i Indien paa den Tid. Bogen er forsynet med en Mængde Reproduktioner af gamle Billeder, som er taget fra de Bry: *India orientalis.*

M. Vahl.

Siegfried Passarge: Die Landschaftsgürtel der Erde. (13×19 cm., 144 S., 1 Kort og 31 Billeder). Ferdinand Hirt, Breslau 1929.

Grundbetragtningen for nærværende Arbejde er, at de forskellige Landskabsformers Natur i første Række er betinget af Klimaets Variation saavel i horizontal som vertikal Retning, men da Klimaet er et meget indviklet Komplex af Fænomener, som kun lader sig udrede gennem mange og sammenhængede Observationsrækker, bruger man Plantesamfundene som klimatisk Inddelingsgrund og tillige som primær, geografisk Inddeling. Angaaende dette Arbejdsprincips Anvendelse og Anvendelighed maa henvises til den herom foreliggende Speciallitteratur.